

DEBATT

HILLMER JONSSON:

Uteslutna psalmer

Gunnar Hillerdal och Thede Palm har i tidskriften bedömt psalmkommitténs slutbetänkande, och jag är helt ense med dem om behovet av en ny kommitté. Ingendera har emellertid reagerat för de nummer, som utesluts av innehållet i nuvarande psalmbok. Jag vill dra en lans för några av dessa, om jag än delar grundsynen att i tveksamma fall hellre utesluta än göra ändringar, vilka i förevarande fall nästan undantagslöst erfars som försämringar och rentav förvanskning.

I stort sett bör man kunna gå med på vad som lämnats å sido. I enstaka fall kan jag dock inte undgå att göra invändning. Jag nämner bara ett på vart hundra.

Nr 59: *Gläd dig, du helga kristenhet* – julpsalm av Hedborn och Wallin till en utsökt nutida koral med verklig julstämning av Henry Weman. Spara den!

103: *Sitt öga Jesus öppnat har* – påskpsalm av Wallin, skriven till en mäktig reformationskoral. Hellre kan nr 113 till samma koral strykas, i all synnerhet som hittillsvarande översättning ratats och ersatts av annan, som knappast kan påstås vara bättre.

240: *Får ej i vårt hjärta bo* – orden har manlig klang, och tanken äger nära biblisk anknytning till den allvarligaste av Jesu liknelser om yttersta domen.

376: *Vänta efter Herren, stilla, o min själ* – psalmen har en storslagen koral, skriven till just de orden av Otto Olsson. Den kan också varje år ge uttryck för vår långa längtan efter värme och sol: Snart på vinterstormen följer vårens fläkt. Den blir så en ersättning för den psalm vi saknar alltfört om den tidiga våren, snösmältningens och videdkissarnas tid. Den

har ett alltigenom trösterikt innehåll, en av psalmbokens bästa. En efterrapning, som förslaget innehåller, faller vid en jämförelse platt till marken.

450: *Somnar jag in med blicken fäst* – en psalm om döden, vilken med sitt hopp mer än de flesta går en nutidsmänniska till hjärtat. Text av Finlands främste psalmist i vårt århundrade och koral av Oskar Lindberg.

596: *Jerusalem, du högtbelägna stad!* Hur har man kunnat lämna denna psalm åt sitt öde, vilken vi äger i så förnämlig tolkning av Paul Nilsson?

Låt mig lägga till ytterligare några, som bör bevaras åtminstone till en del.

Av vigselfsalmen 233: *Gud, välsigna dessa hjärtan*, bör fortfarande andra till och med fjärde verserna finnas kvar. Gammaldags kärlek blir aldrig omodern. De som verkligen älskar, vill alltfört "vara ett i liv och död". Finner man sig ha råd med att öka ut nr 235: O Kriste, du föddes av kvinna, med ytterligare en vers, bör det finnas plats också för dessa tre. Vad den föga tilltalande dogmen i gammaldags kristendom, att Jesus föddes enbart av kvinna utan mans medverkan, kan vara till för uppbyggelse vid ett äktenskaps ingående, är mig totalt ofattbart.

En användbar sommarpsalm av Samuel Ödman, 473: *Naturen åter träder*, finns det alltså behov av som omväxling. Första versen kan utgå. En svensk höstpsalm vid sidan av den bevarade översättningen från danska är lika behövlig, 479: *Av förgängelsen är färgad*. Att som hittills sjunga vår-, sommar-, höst- och vinterpsalm till samma koral är ett fattigdomsbevis, som vi nu visar upp med 472, 475, 572 och 480. Skall vi av

dem ha andra än 475 kvar, bör de få egna koraler. Många kommer att sakna 525 för sista versens skull: *Som den unga björk*. De tre sista verserna bör behållas. Detsamma gäller 496 för de två sista verserna: *O världars Gud, hur skönt vår ängd*. Det vore ett sätt att också bevara en gammal fin melodi.

Hur kan man offra nyförvärvet från 1937 och dess koral 534: *När stormens lurar skalla?* I norra Sverige är Mikaeli alltfört en stor högtid och ungdomshelg. Unga längtar efter ord, som tänder. Här finns de. Hedborns vackra 462: *Än ett år uti sitt sköte*, kunde ersätta den föreslagna nuvarande 461, som nog sedan länge har fullgjort sin tjänst. Någon vers kan förbigås. Nr 160: *O du som alla hjärtan ser*, slutar med tre verser, som nog vore värda att få överleva, så länge vi vill betrakta Sveriges folk som ett Guds folk.

Vågar jag be även för nr 351: *Ve den som säger: Gud ej är?* Första versen måste offras, även om ve där bara betyder: Stackars den som avvisar trösten av Guds tillvaro. Följande verser står emellertid för sig själva och i synnerhet den sista: Jag ser din hand, med slutraderna som yttersta hopp i vår bittraste nöd: Och skickelsen, som dunkel var, skall bli klar, då tidens förlåt rämnat har.

Låt mig slutligen nämna bara en läsepsalm, som tråkigt nog har utelämnats, nr IV: *Ring in gudstjänsttid* av Nathan Söderblom. Så många melodier som kommittén måste ha beställt för Psalmer

och visor, tycker man nog, att också den borde ha kommit i åtanke. Detsamma gäller för övrigt också Karlfeldts dikt: Snabbt jagar stormen, en av vår religiösa litteraturs förnämligaste. Vad beträffar Söderbloms psalm, läste han själv under sina sista år in den på skiva, och man får ibland höra den i radio. Där är texten i slutraderna av alla tre verserna annorlunda än i psalm.boken:

Glöm din misströstan, min själ.
Vet, att oss Gud ej försmår.
Sörj, o mitt folk, för ditt väl.
Ring in gudstjänstår!

Så är lydelsen också i den av hustrun utgivna betraktelsesamlingen *Ett år*. Den ändrade rytmen ger än bättre än nuvarande i psalmboken intryck av klockornas samklang och otakt, som fallet åtminstone var före den maskinella ringningens tid.

Sist är att säga: Svenska psalmboken behöver inte inledas med översättningen av en psalm från skummaste medeltid, när vi allt sedan 1816 har Wallins storslagna ingångspsalm att tillgå, oöverträffad i biblisk höghet: *Upp, psaltare och harpa*. Förvisa det gamle *Te Deum*, som letats fram, långt in i den kommande kyrkohandboken, och låt Wallins mästerverk åter inta sin självskrivna plats. Av det har förslaget tagit med enbart huvud och svans, första och sista versen, och de fem uppbyggliga däremellan ratats. Invändning!